

SỬA ĐỔI LUẬT HỢP TÁC XÃ NĂM 2012
TẠO ĐỘNG LỰC MỚI THỨC ĐẨY PHÁT TRIỂN
HỢP TÁC XÃ NÔNG NGHIỆP

Hoàng Vũ Quang

VNUA, 27/4/2022

Phát triển HTXNN đạt nhiều thành tựu

❖ HTXNN phát triển

- Số lượng HTXNN tăng
- Hiệu quả hoạt động được cải thiện. Tỷ lệ HTX khá tốt tăng (55%)
- Tăng số lượng, tỷ lệ HTX ứng dụng KHHCN (10%), liên kết CGT (23%)
- Năng lực cán bộ HTX được cải thiện (46% qua đào tạo, 16% - CDDH)
- Nhiều mô hình HTX hiệu quả xuất hiện: tập trung, tham gia của DN

❖ Đóng góp vào phát triển NNNT

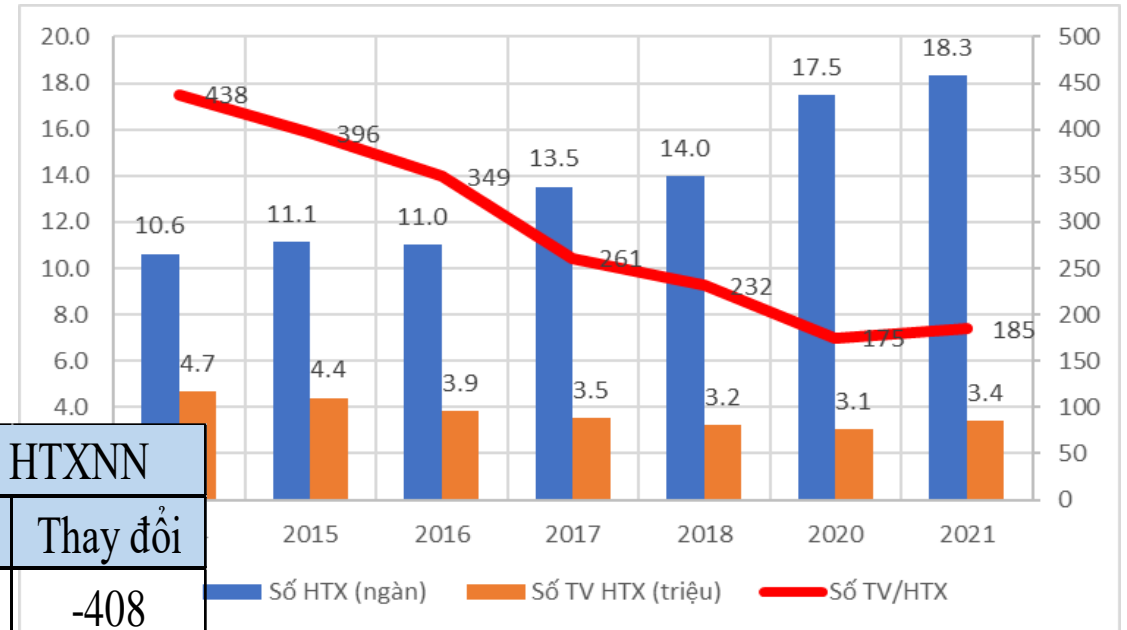
- Cung cấp dịch vụ; ứng dụng KHHCN; liên kết CGT; nâng cao kiến thức
- Thị trường phục vụ SXNN cạnh tranh

❖ Thay đổi nhận thức về HTXNN

- Mô hình; vai trò HTX
- HTX giúp nông dân cạnh tranh tốt hơn; khởi nghiệp kinh doanh

Tồn tại, yếu kém

❖ Số lượng TV/HTX giảm dần

Vùng	Tổng số thành viên HTXNN (000)			Số thành viên của 1 HTXNN		
	Năm 2014	Năm 2020	Thay đổi	Năm 2014	Năm 2020	Thay đổi
ĐBSH	2972.1	1660.8	-1311.3	764	356	-408
Miền núi phía Bắc	266.7	150.3	-116.4	140	35	-105
Duyên hải Trung Bộ	1272.9	1016.1	-256.8	451	254	-197
Tây Nguyên	27.3	40.1	12.8	62	32	-30
Đông Nam bộ	13.6	13.5	-0.1	37	19	-18
ĐBSCL	107.4	169.2	61.8	90	67	-22

- Thuận lợi tổ chức hoạt động chung
- **Khó mở rộng quy mô kinh doanh (>50% phục vụ TV)**

Tồn tại, yếu kém

❖ Quy mô vốn, tài sản thấp; tích lũy chậm

- Vốn: 2013: 800 triệu đ/HTX; 2020: 922 triệu; 2021: 1,6 tỷ
- Doanh thu 2021: 1,26 tỷ đ/HTX
- Thiếu vốn cho phát triển hoạt động sau thu hoạch
- Khó khăn thụ hưởng chính sách hỗ trợ của nhà nước
- Ảnh hưởng trả lương, thu hút cán bộ quản lý giỏi

❖ Năng lực cán bộ HTX hạn chế, khó thu hút người quản lý có năng lực

❖ Nhiều HTX hoạt động chưa đúng luật HTX 2012

- Thành lập do ý chí từ bên ngoài
- Thành lập để thụ hưởng chính sách NN

❖ Sự tham gia vào CGT, các công đoạn sau thu hoạch hạn chế: quy mô nhỏ; thiếu hạ tầng cho hoạt động sau thu hoạch, ít HTX tham gia CGT

HTX tham gia chuỗi giá trị

Doanh nghiệp

Hợp tác xã

Thương mại

Đầu vào

- Chất lượng
- Giá hợp lý
- Sử dụng hiệu quả

- Thông tin
- GS tiêu chuẩn
- **NC&PT**

Sản xuất

- Qui mô lớn
- KT phù hợp
- Cơ giới hóa
- Tưới tiêu hiệu quả

- Quy hoạch
- Hạ tầng cơ bản
- Thông tin
- Hỗ trợ tích tụ
- Bảo hiểm
- **Khuyến nông**
- **Hỗ trợ HTX**
- **GS môi trường**

Sản phẩm tiêu chuẩn

Sau thu hoạch

- Sơ chế tốt
- Bảo quản tốt
- Đóng gói, vận chuyển tốt

Chế biến

- CB tinh
- CB sâu
- CB phụ phẩm

Thị trường Vốn Công nghệ

- Hỗ trợ thủ tục
- Hạ tầng cơ bản
- Thông tin
- Hỗ trợ tín dụng
- **GS tiêu chuẩn**
- **Hỗ trợ CN**
- **Hỗ trợ đào tạo**

- Truy xuất nguồn gốc
- Chất lượng
- An toàn thực phẩm
- Marketing

- Hỗ trợ đàm phán, tranh chấp
- **GS tiêu chuẩn**
- **NC và PT thị trường**
- **Hỗ trợ XD thương hiệu**
- **Hỗ trợ PT hiệp hội**

- Theo quy luật thị trường

- Theo cam kết quốc tế

- Dài hạn và minh bạch

- Phân cấp, trao quyền

Hệ thống chính sách và pháp luật

Nguyên nhân của tồn tại, yếu kém

❖ Luật 2012 chưa khuyến khích thành viên

- Sự tham gia của TV: yếu tố quyết định thành công (góp vốn, SD DV; quyết định)
- Động lực cho thành viên: lợi ích kinh tế
- Mô hình HTX theo Luật HTX 2012 (Mô hình truyền thống): hạn chế
  - Quy định về trả vốn góp
  - Không cho phép chuyển nhượng vốn
- TV sẽ tối đa hóa lợi ích ngắn hạn của họ; không muốn đầu tư vào HTX; không muốn kết nạp TV mới.
- Một số nước nới lỏng nguyên tắc (HTX thể hệ mới): vốn góp tỉ lệ với mức độ SDDV; vốn góp được chuyển nhượng.

Nguyên nhân của tồn tại, yếu kém

❖ Luật 2012 chưa tạo thuận lợi cho HTX cạnh tranh

- Giới hạn tỉ lệ góp vốn
- Không cho phép kết nạp thành viên không sử dụng dịch vụ HTX
- Giới hạn tỉ lệ HTX cung ứng dịch vụ ra thị trường
- HTX phải cạnh tranh trong cung cấp dịch vụ cho TV
- HTX cần có vốn, kỹ năng để phát triển hoạt động sau thu hoạch: thu hút TV
- Nhiều NC chỉ ra: tham gia thị trường HTX cần có vốn lớn, quy mô lớn
- Cho phép thành viên góp vốn mà không sử dụng dịch vụ (giới hạn số TV)

Nguyên nhân của tồn tại, yếu kém

- ❖ Luật 2012 quy định cứng về mô hình quản trị HTX
- ❖ Quy mô hộ nông dân nhỏ, ít quan tâm đến hoạt động HTX
- ❖ Bệnh thành tích, tiêu chí

Đề xuất sửa đổi Luật HTX năm 2012

❖ Định hướng

- Tạo động lực, khuyến khích tham gia, phát triển HTX;
- Ngăn chặn hành vi cơ hội, lợi dụng chính sách hỗ trợ HTX
- HTXNN là mô hình giúp nông dân tham gia thị trường, khởi nghiệp kinh doanh
- Tôn trọng một số nguyên tắc cơ bản của HTX, phù hợp với điều kiện thị trường, công nghệ luôn thay đổi: Nguyên tắc được tôn trọng: thành viên sử dụng dịch vụ là người kiểm soát HTX; thụ hưởng thành quả của HTX
- Đảm bảo HTX bình đẳng với các tác nhân khác.
- Mức độ hỗ trợ của nhà nước cho HTX gắn với mức độ HTX phục vụ thành viên

HTX tham gia chuỗi giá trị

Doanh nghiệp

Hợp tác xã

Đầu vào

- Chất lượng
- Giá hợp lý
- Sử dụng hiệu quả

- Thông tin
- GS tiêu chuẩn
- **NC&PT**

Sản xuất

- Qui mô lớn
- KT phù hợp
- Cơ giới hóa
- Tươi tiêu hiệu quả

- Quy hoạch
- Hạ tầng cơ bản
- Thông tin
- Hỗ trợ tích tụ
- Bảo hiểm
- **Khuyến nông**
- **Hỗ trợ HTX**
- **GS môi trường**

Sản phẩm tiêu chuẩn

Sau thu hoạch

- Sơ chế tốt
- Bảo quản tốt
- Đóng gói, vận chuyển tốt

Chế biến

- CB tinh
- CB sâu
- CB phụ phẩm

Thị trường Vốn Công nghệ

- Hỗ trợ thủ tục
- Hạ tầng cơ bản
- Thông tin
- Hỗ trợ tín dụng
- **GS tiêu chuẩn**
- **Hỗ trợ CN**
- **Hỗ trợ đào tạo**

Thương mại

- Truy xuất nguồn gốc
- Chất lượng
- An toàn thực phẩm
- Marketing

- Hỗ trợ đàm phán, tranh chấp
- **GS tiêu chuẩn**
- **NC và PT thị trường**
- **Hỗ trợ XD thương hiệu**
- **Hỗ trợ PT hiệp hội**

- Theo quy luật thị trường

- Theo cam kết quốc tế
- **Hệ thống chính sách và pháp luật**
- **Dài hạn và minh bạch**

- **Phân cấp, trao quyền**

Đề xuất sửa đổi Luật HTX (1)

Quy định hiện hành	Đề xuất sửa đổi	Ảnh hưởng
Thành viên phải sử dụng dịch vụ HTX	Cho phép thành viên chỉ góp vốn, không sử dụng dịch vụ Thành viên không sử dụng vụ không quá 40% (mỗi thành viên 1 phiếu bầu ngang nhau)	Đảm bảo thành viên SDDV chiếm đa số Tạo thuận lợi cho HTX huy động vốn và có cơ hội mở rộng SXKD
Không cho phép chuyển nhượng vốn góp (thành viên đòi HTX được trả vốn góp)	Cho phép chuyển nhượng vốn góp của thành viên theo giá thỏa thuận (Luật HTX 2003)	Thành viên nhận được thành quả phát triển HTX
HTX không được chuyển đổi thành doanh nghiệp	Cho phép HTX được tự do chuyển đổi thành DN khi tất cả thành viên đồng ý. Trả lại Nhà nước phần tài sản không chia còn lại do Nhà nước hỗ trợ	Khuyến khích thành viên phát triển hoạt động SXKD và thụ hưởng thành quả. Tạo cơ hội cho thành viên khởi nghiệp kinh doanh

Đề xuất sửa đổi Luật HTX (2)

Quy định hiện hành	Đề xuất sửa đổi	Ảnh hưởng
Quy định mức độ cung ứng dịch vụ tối thiểu cho thành viên	Không quy định mức độ cung ứng tối thiểu như điều kiện hoạt động của HTX Nhưng là điều kiện để thụ hưởng chính sách hỗ trợ của nhà nước	Tạo thuận lợi cho HTX mở rộng quy mô SXKD, cạnh tranh HTX tự quyết định phạm vi hoạt động để thụ hưởng chính sách
Quy định mức vốn góp tối đa của thành viên	Luật không quy định tối đa. Chỉ quy định TV phải góp vốn Mức vốn góp do điều lệ HTX	-Tạo thuận lợi cho HTX huy động vốn từ thành viên

Đề xuất sửa đổi Luật HTX (3)

Quy định hiện hành	Đề xuất sửa đổi	Ảnh hưởng
Quy định 1 mô hình quản trị HTX: HDQT, Giám đốc, BKS	2 mô hình tổ chức tùy thuộc quy mô HTX (Luật HTX 2003)	Tạo thuận lợi cho HTX quy mô nhỏ tổ chức, hoạt động phù hợp năng lực
Thành viên HDQT là TV HTX	Cho phép chuyên gia bên ngoài tham gia HDQT	Giúp HTX phát triển, quản lý tốt hơn
Quy định phân chia lợi nhuận sau thuế, góp các quỹ: phần lớn theo mức độ SDDV	Quy định mức tối thiểu HTX phải dành để chia theo SDDV (15%) HTX tự quyết định chia lợi nhuận	Thuận lợi cho HTX huy động vốn

Đề xuất sửa đổi Luật HTX (4)

Quy định hiện hành	Đề xuất sửa đổi	Ảnh hưởng
Về thuế TNDN: Luật quy định Chính phủ quyết định Ưu đãi hơn so với DN	Chịu thuế như doanh nghiệp cùng lĩnh vực, địa bàn, quy mô Ưu đãi gắn với điều kiện	HTX sẽ ưu đãi cho TV Tạo bình đẳng trong cạnh tranh Hạn chế DN trá hình thụ hưởng ưu đãi
Thụ hưởng chính sách ưu đãi, hỗ trợ Mọi HTX (trừ thuế TNDN có điều kiện)	Quy định điều kiện để hưởng hỗ trợ - Hỗ trợ mềm (đào tạo): mọi HTX - HTX chủ yếu cung ứng dịch vụ cho TV (>50%): ưu đãi thuế, ứng dụng KHCN, CSHT SXKD; - Hỗ trợ đất cho HTX quy mô lớn	Các ưu đãi, hỗ trợ sẽ chủ yếu dành cho HTX phục vụ thành viên là chính

Ảnh hưởng của đề xuất đến phát triển HTX

- Xuất hiện nhiều mô hình tổ chức, hoạt động phù hợp năng lực, nhu cầu
  - HTX quy mô nhỏ/ quy mô lớn
  - HTX phục vụ thành viên là chính (SXNN)/HTX hướng thị trường (thương mại)
  - Hộ nông dân có thể vừa là TV HTX phục vụ cho họ là chính, vừa là TV HTX hướng thị trường
- HTX phải quản lý tài chính, kế toán đầy đủ, minh bạch để hưởng CS hỗ trợ (nhưng là yếu tố cho HTX hoạt động hiệu quả)
- HTX hiện tại ít phải thay đổi, điều chỉnh

TRÂN TRỌNG CẢM ƠN!

Hoàng Vũ Quang

Viện Chính sách và Chiến lược PTNNNT

hoangvuquang@hotmail.com